

Siniša Vidaković

HERKULIJANSKA KONTROLA PODIGNUTE SVIJESTI

Ulazak u konstruktivno-logički habitus misli i djela umjetnika kakav je Muhamed Bajramović, priziva apsolutno koncentrovano i disciplinovano promišljanje o transformaciji umjetnosti u njeno esencijalno značenje i prevođenje njenog strukturalnog bića u evolucionu zagonetku višepolne umjetnosti, obznanjene u prošlosti i sadašnjosti.

Značajna imena naše likovne kritike, esejistike i poznavaoici likovnih prilika na svjetskoj i domaćoj likovnoj sceni, ostavila su važne i recentne zapise o mogućim tumačenjima Bajramovićevog bogatog stvaralačkog likovnog opusa.

U tekstovima Melihe Husedžinović, Vidosave Grandić, Asje Mandić, Azre Begić, Ivane Jevđević, Ibrahima Krzovića, Aleksandra Adamovića, Miloša Radića, Save Stepanova, Antuna Karamana, Envera Mandžića Sadudina Musabegovića, Vojislava Vujanovića i mnogih drugih, dat je veoma analitičan i opsežan prikaz pojedinih ciklusa Bajramovićevog stvaralaštva i njegove poetike, pozicionirajući tako i samog umjetnika kao veoma referentnu značajku u razvoju bosanskohercegovačke umjetnosti dvadesetog i dvadesetprvog vijeka.

U čemu leži suština i tajna Herkulijanske ezoterije kojom su protkana Bajramovićeva djela?

Bezbrojna pitanja kojima njegovo djelo provocira konzumenta iziskuju apsolutno disciplinovano kodiranje i tumačenje, ne apstrahujući nikako prve slikarske akcije koje senzibilnošću i teksturalno-strukturalnom bitnošću likovnu gramatiku spajaju sa kontekstualnom mišlju, te otvaraju poligon iznenađenja koji umjetnik preoblikuje u poligon zadovoljstva.

Slijedeći estetike evropskih modernističkih jezika, Bajramović je itekako upućen u pluralističke samoobnovljive rukopise istorijske realnosti, i u tom kretanju po kulturalnim saopštenjima auto-imaginarnih proizvedenih muzeja, on reaguje diskurzivno, kao samosvojni erudita proevropske provinijencije.

Rani radovi otvaraju jedno ozbiljno polje koje će umjetnik vremenom, i naizgled dječijom igrom da prevodi u prostorno-vremenske percepcije prostora i formi, ubacujući pokatkad fragmente romantičnih ruralnih

fragmentovanih ideja i zalazeći u fascinantan svijet molekularne i fraktalne gradnje racionalnih i logičnih struktura, čiji genomi se posmatraju od dijelova ka cjelini ili od cjeline ka dijelovima.

Svi aspekti revolucionarne i evolutivne retoričke vizibilizacije prostornih struktura upućuju na dvosmisleno i neograničeno kretanje ka kumulativnoj tački koja se svakim novim djelom, nastalim u Bajramovićevom ateljeu, odlaže i pomjera u neko vrijeme buduće.

Tako proces stvaranja traje neprekidno i čitav koordinatni sistem u kojem umjetnikova kreativnost nikad ne miruje, očekivano porađa (vođena naročitim razlozima) trijumfalnu umjetnost, koja je poput feniksa....izvan izrecivog i uvijek nanovo rođena.

Liminalna ili beskrajna ritualnost, kojom nedvosmisleno odišu Bajramovićevi radovi, koristi radikalizam stanja i atmosfere, da ponekad ironijom reprezentuje unutrašenje stanje duše, koje ozbiljnim „čitanjem“ prepoznamo i kao vlastitu sudbinu.

Moguće je i naslutiti umjetnikov credo: „Sve je umjetnost, ili sve može postati i u svemu se može prepoznati umjetnost“.

Nikako pravolinijski i nikako banalno, mudrošću i pažnjom koja nije uobičajena u masovnoj kulturi, Muhamed Bajramović ne oživljava već-rečenu umjetnost.

Njegova „kazivanja umjetnosti“ imaju ispod privodno sterilnih struktura visoki emotivni naboj, isti onaj koji ne dozvoljava da repeticija ornamentalnih ili fraktalnih sklopova njegovih slika ili instalacija, prevedu njegovo djelo u dosadni fantazam ornamentalnih struktura, koje su beskonačnim citiranjem izgubile svoju nevinost.

Umjetnik ovakvog profila, koji je krenuo od teme pejzaža, u svojim intelektualnim analizama i stvaralačkom procesu, u novootkrivenim mogućnostima pročišćavanja slike, potpuno se priklanja svijetu apstraktnih jezika, u kojem koristi brutalnost materijala i logičnu konzistentnost, da svoj nagon za čišćenjem i pročišćavanjem artefakta manifestuje u materijalizovanu ideju.

Ispostavilo se da je to jedna od vrhunskih osobina samog umjetnika koja je prepoznata u realizaciji bilo kojeg od njegovih ciklusa, koji praktično proširuju i nadograđuju „skelet umjetnosti“ u tradicionalnom i konceptualnom smislu.

Konfrontacija sa klasicizmom je izvedena tako elegantno, tako da je Bajramović jako brzo došao do autorizovanog sazvučja njegovih složenih

struktura, ne ugrozivši legitimitet same umjetnosti, ostavljajući u svom djelu i jednostavne vizuelne senzacije koje proizvode ugodu, i neku sasvim novu ljepotu kibernetičkog doba.

Ako se i naslućuje mogući eklekticizam, on pomiruje sve neuravnoteženosti i heterogenosti evropske nevještosti i Balkanskih monolitnih odgovora, koji umjetnost „proizvode“ iznutra.

Tako je Bajramović lično suprotstavio opštem i proizveo jezičke, rukopisne, strukturalne, slikane, otisnute i doslikane umjetničke arhitektonike, koje su postale obrasci kontinualne Nove apstrakcije.

Arhetipske slike uzbuđuju poput monumentalnih lavirinata u kojima je tumananje veoma zahtjevno, gdje se „armaturne mreže“ sakrivene ispod površine vidljivog, konstantno pomjeraju, i stanje uma dovode u ekstatično stanje, u kojem smjena ritmova, metafizičko i intelektualno biće djela impulsivno oblikuju u filozofski dijagnostikovanu misao.

Bajramovićeva sposobnost da transformiše početno i da svako sljedeće usložnjava i podiže na kompleksniji nivo potiče iz njegovog umijeća crtanja i pedantnog promišljanja.

Sve ono što je „logikom vezivanja“ nastalo u decenijskim bavljenjem umjetnošću pojačalo je našu percepciju značenja o novoj umjetnosti i o njenim mogućim varijetetima.

Ovakva umjetnost postaje jedna sasvim nova religija koja svojom unutrašnjom voluminoznošću sasvim dobro pristaje i prepoznaje se na svim kontinentima.

Sve što je lokalno, tradicionalno, anahrono, historijski pretenciozno, čaršijski pričljivo i brakotrazvodno bolno, u osmišljenim paralelama umjetnikovih uokvirenih ili otvorenih prostora, intimističkom akcijom i kontrolom je izbrisano kao neprihvaćeni nesporazum čovjeka umjetnika i „mašine za zadovoljstvo publike“.

Drvo, papir, plastika, bakar, staklo, pleksiglas i platno tvore luksuzni butik Bajramovićevih umjetnina u kojem prerastaju u kaleidoskop heterogenih značenja, onih koja očekuju gledanje, analizu, iznenađenje, akciju, kretanje i sanjarenje, koje u svojoj konstruktivnoj čistoti plodno nudi sam umjetnik.

Ornamentalnom i konstruktivnom logikom izbjegnut je anahronizam svega što je sedimentno u „nedorečenim i nejasnim umjetničkim kazivanjima“, od kojih se jasno izdvojio Muhamed Bajramović sa svojim bešavnim kontinuiranim stvaralaštvom, gdje caruje meta-izvođački diskurs, koji je u finalu i sveobuhvatno pokrenuo neisprekidano urbano i lično tkanje.

Sve dosad rečeno o umjetniku ovakvog profila apsolutno stoji u javnom prostoru novijih tendencija naše umjetnosti, a ovaj kratki tekst samo dodaje još i jednu malu subjektivnu ocjenu autora ovog zapisa: da Muhamed Bajramović zaslužuje da ovakvom kristalizacijom idejnog kontinuuma bude prepoznat i u Herkulijanskom svjetlu, i kao takav, apsolutno ima moć da gospodari i kontroliše stanjem u kojem svijest podiže u skoro galaktičke prostore.